

חכמים עובדים לסוחר

ה כל מדברים על הצורך להקדים את הבחירות, מפני שהמשלה אינה מתפקדת ושרויה במצב של התפרקות.

זוהי סיבה טובה מאוד. אבל יש סיבה טובה וקרובה עוד יותר: **יש להקדים את הבחירות, מפני שהכנסת עצמה אינה מתפקדת, ושרויה במצב של התפרקות.**

כנסת טובה יכולה לתקן את המשלה. אך אי-אפשר לתקן את הכנסת עצמה, אלא בדרך של בחירות חדשות.

ה כנסת התשיעית תיכנס להיסטוריה בזכות כמה שיאים עגומים מאוד.

זוהי הכנסת הראשונה, שאחד מחבריה נשפט למאסר ונכנס לבית-הסוהר, בעודו מכהן כחבר-כנסת. זוהי הכנסת הראשונה אשר גורשה שלוש פעמים להסיר את חסינותם של חבריה, שנאשמו בעבירות שיש עימן קלון. זוהי הכנסת הראשונה הנדרשת לטפה כי-כתבי-אישום נגד שר.

כל אחד משלושת השיאים האלה די בו כדי להגדיר את הכנסת התשיעית כגרועה שבכנסות, מאז קום המדינה. השיא המשודש יוצר תמונה קודרת עוד הרבה יותר.

ה אמת היא שאין כל אפתעה במצבה המוסרי של הכנסת הזאת. להיפך, ההתדרדרות אך מאשרת את הנבואות שליוו את לידתה.

כי כנסת זו נושאת על מיצחה אותיקון, מאז היום שאין של התכנסותה. **את זה שמו שמואל פלאטו-שרון.**

כאשר נפתחו הקלפיות והסתבר כי נמצאו 35,049 אורחים ישראליים שהצביעו בעד איש זה, שכל פירוטו בא לו תודות לבריחתו מפני המיטרה הצרפתית שביקשה להאשימו בעבירות שיש עימן קלון, נחרץ, למעשה, גורלה של הכנסת התשיעית.

מבחינה מסוימת, היתה תוצאה זו של הבחירות חשובה יותר מאשר "המהפך" המפורסם, עליית הליכוד והישיגה של ד"ש. אותם שינויים היו פוליטיים, ואילו ניצחונו של פלאטו היה סימן-דרך מוסרי. **בוחרו ישראל הכניסו לכנסת מורסה של מוגנה, וכדרכה של מורסה כזאת, פשטה המוגנה ממנה לכך אברי הגוף הפרלמנטרי.**

פלאטו עצמו אינו חשוב בכנסת. הוא בא לעיתים רחוקות, לרוב כדי להשתמש במינוח הכנסת ככתפאורה לניהול עסקיו, יהיה טיבם אשר יהיה. אפשר למצוא אותו שם לעיתים קרובות, כאשר הוא מארח את אורחיו, והשביבה הפרלמנטרית עושה עליהם רושם. קל יותר לעשות עסקים כאלה כאשר הלקוחות מוקפים בעת המשאומתן בגדולי האומה ויכולים להזיז את עיניהם במנחם בגין, במשה דיין וביצחק רבין.

לולם הכנסת מזדמן פלאטו לעיתים רחוקות. פעם בחודשי-שלושה הוא נושא מעל הדוכן נאום בעל סיגנון משובש, ברמה של גער ברמיצוה. **אבל זה לא חשוב. עצם נוכחותו של איש כזה בבית-המחוקקים של מדינת-ישראל קר בעת את רמותו של המוסר.**

ה תופעה החדשה בכנסת התשיעית היא דמותו של חבר-כנסת מסויים.

אפשר לקרוא לו "שכיר-קול" או "ח"כ-יעוברי לסוחר".

גם בכנסת קודמות ניתן היה לקנות חברי-כנסת — אבל כדי להשיג את הקולות הדרושים, היה צורך לקנות סיעה שלמה.

הדוגמה הבולטת ביותר שייכת לתקופתו של דויד בן-גוריון. לפני עשרים שנה נערכה בכנסת אחת ההצבעות הגורליות על קיומו או ביטולו של הממשל הצבאי, שחל אז על האזרחים הערביים של ישראל.

למרות שרונה-הביטחון של המדינה המליצו בהתייעצויות סודיות על ביטולו של הממשל הצבאי, היה מניו וגמור עם בן-גוריון לקיימו. השיקול העיקרי לכך היה — כפי שהאמנתי אז, וכפי שאני מאמין כיום — להבטיח את הצעת הבחורים הערביים בעד מפא"י והרשימת של סוכניה הערביים.

(יש דמיון מדהים בין מעשיו וגישתו של ראשיה-המשלה ושריה-הביטחון של היום. מנחם בגין דומה בימים האחרונים להעתק-פחם של דויד בן-גוריון. בבואו לאסור את הכנס הערבי בנצרת נהגו בגין ואנשיו לפי האסטרטגיה שהשאיר להם בן-גוריון, שאותה הם שואו בכל ליבם.)

כשערכו אז ראשי מפא"י את מוטו ההצבעה הצפויה על הממשל הצבאי, נוכחו לדעת

אז קורים דברים מעניינים ביותר. ח"כ פלוני, שאמר שמניו וגמור עימו להצביע בעד הפלת הממשלה, נעלם לפתע מבניין הכנסת — חמש דקות לפני ההצבעה.

ח"כ אלמוני מכרזו שהוא נמנע מהצבעה מטעמי מצפון. לשווא תחפש הסבר לכך. גם המצפון הגמיש ביותר יודע שבעליו צריך להצביע בעד או נגד קיומה של ממשלה מסוימת.

ח"כ שלמוני הבטיח להצביע בצורה אחת, קיבל את התמורה ומצביע בצורה הפוכה. (שני אנשים הבטיחו למכור את הסבתא שלהם. אבל אחד מהם, נבל אמיתי, לא סיפק אותה אחרי שקיבל את הכסף.)

ח"כ פלמוני נכנס לאולם רק שניה לפני שקוראים בשמו בהצבעה שמית, ומכרזו על הצבעתו. הוא ניהל את המשאומתן עד לרגע האחרון ממש — פשוטו כמשמעו.

וכן הלאה. **יש מאות ואריאציות. כי כאשר קונים ח"כ בקיימעות, קונים אותו להצבעה אחד בילבד.**

כעבור שבוע, כאשר יש הצבעה על נושא אחר (למשל: חוק האוטומויה והפאתולוגיה, שגם הוא יכול היה להביא לגפילת הממשלה) יש צורך להתחיל בכל ההתמקחות מחדש. שלמוני הבטיח את קולו בהצבעה מסוימת תמורת מחיר מסויים — אך כעבור שבוע המחיר שונה. יתכן שהליכוד זקוק לקולו עוד יותר, ואז המחיר עולה. או שבאותה הצבעה כבר יש לליכוד רוב של שני קולות, ואז הקול השלישי אמנם רצוי, אך אינו חיוני. המחיר יורד.

ק שה להחליט מי מבין שכירי-הקול דוחים יותר — אותם המתייחסים לכל העניין בצניעות גלרייה או אותם המעמידים פני קדושים, המצביעים בכל פעם "לגופו של עניין"?

אצל אנשי הסוג הראשון, התגובה על כל דיבריה-התוכחה היא חרוך. אין הם מנפים דהעי מיד פנים. הם יודעים היטב שכל הכנסת יודעת מדוע הם מתנהגים כפי שהם מתנהגים.

אין להם נאמנות לאיש. אין להם קשר לשום רעיון. הם אנשים בני-חרוץ, סותרים הופשיים בשוק. הם מזכירים במיקצת את שכיריה-החרב ששלטו בשדות-הקרב של ימי-הביניים, ושהחליטו לא פעם את הצדדים באמצע הקרב, אחרי שהקצינים ניהלו משאומתן בקצה השדה, בשעה שאנשיהם שפכו את דמם.

לשכיריה-החרב לא היה איכפת אם יצאחו חסדי האפיפיור או אנשי הקיסר, ולא עלה על דעת איש לייחס להם דיעות כלשהן. הלחימה היתה מיקצוע, והם שירתו תמורת בצעיכסף, שכר ושלל. אחיהם בכנסת נוהגים כמוהם. לא איכפת להם עם בגין יעלה או יפול, אם יתחכו גופות או יקברו אותן שלמות למען ימות המשיח. הם מצביעים מיקצועיים, המרימים יד תמורת כסף, ג'וב, זכיון או רשיון.

אך יתכן שהם נחמדים בהשוואה לעמיתיהם, הח"כ-הביהמחורים המתייסרים ביסורים אידיאולוגיים נוראים.

האם חוק האוטומויה פוגע בקידמה המדעית ובטיב הרפואה? או שמא להיפך, זכויות-האדם מחייבות את קבלת הסכמתה של המישפחה לפני כל נתיחה? קשה להחליט, הלבטים גורמים להם נדודי-שינה, עד שבא שליח וגואל אותם מייסוריהם בעזרת סכום-כסף נאה. (ח"כ גידעונו האונור, המתבונן בנעשה מסביבו, מספר בהקשר לכך את הסיפור על השופט שפתח את המישפט במילים: "שלשום נתן לי התובע שוחד בסך 100 אלף דולאר. אתמול בא אלי הנתבע ונתן לי שוחד בסך 120 אלף דולאר. אני מחזיר 20 אלף דולאר לנתבע, ואשפוט לגופו של עניין.")

ובכן, מי נחמדים יותר? אלה או אלה?

א ני מעריך כי כעת שייכים לסוג זה של ח"כ-ים עוברים-לסוחר כחריסר מחברי הכנסת — כעשירית המחוקקים של מדינת-ישראל.

כל שמתחרה כנסת זו להתפרז, כך ייטב דמוקרטיה הישראלית. כי המראה המביש הזה גורם לבחירה לאמיתת בתהליכיה.

נראה כי פרשת אהרון אברחצירא, וההתמקחות המחפירה בכנסת על הסרת חסינותו, מגדישות את הסאה. הן מזכירות את המילים שאמר אוליוור קרמוול לפרלמנט הבריטי ב-1654: "אין זה נאה שתמשיכו לשבת כאן... עכשיו תפנו את מקומותיכם לאנשים טובים יותר!"

קרמוול היה רודן צבאי, והוא גירש את הפרלמנט בכוח. כדי שלא ייווצר מצב כזה בישראל, מוטב שהדמוקרטיה הישראלית תתקן את עצמה, תפזר את הכנסת התשיעית ותדאג לכך שבכנסת העשירית שוב לא תהיה דריסת-רגל לשכירי-הקול.

כי חסרים להם קולות. הם החליטו לקנות את קולותיה של סיעת אגודת-ישראל.

הם קנו אותו במחיר מקורי: הענקת רשיון של בנק. זאת היתה מתנה יקרת-ערך (כשני מיליארד לירות בערכים של היום), אך היא לא עלתה לממשלה דבר. האגודה שלחה את מבטיה אל הקדוש-ברוך-הוא. הצביעה בעד קיום הממשל הצבאי וקיבלה את הרשיון. הממשלה ניצחה על חודו של קול אחד. הבנק הסתבר ברבות הימים ונשמט מידי האגודה. סוף הסיפור. **לא, אין חידוש בקניית קולות כסו טונו. התופעה המיוחרת לכנסת התשיעית היא קניית קולות בקיימעות.**

מ הו ההברד? יש. הוא משמעותי למדי לגבי טיבו ורמתו של חברי-הכנסת.

כאשר קונים קולותיה של סיעה שלמה, הרווח הולך לסיעה. אפשר להניח — במידה של נדיבות-לב — שכל

סחר-מכר על החסינות: אבר-חצירא

הכסף נשאר בידי הסיעה ומשמש לה לימון פעולותיה, ואינו מוצא את דרכו אל כיסם של הח"כים עצמם.

לא כן המצב בכנסת הנוכחית. כאשר קונים קולות בקיימעות, ברור מראש כי כל הרווח וכן התנאות עוברים במישרין מנותי-השוחד אל האיש מקבל-השוחד.

ואכן, זהו כיום המצב בכנסת התשיעית. מזה כמה שבועות, מתחילה לפני כל הצבעה חשובה התמקחות פרועה.

אין היא מתגלגלת עוד בין סיעות. היא מתגלגלת בין ראשי הליכוד, לפעמים בעזרת ראשי המפד"ל, ובין ח"כ פלוני, ח"כ אלמוני, ובעיקר ח"כ שלמוני.

כאשר די בשינוי הצבעתם של שניים-שלושה ח"כים כדי להפיל את המשלה או כדי להכריחה להתפטר, המחירים מרקיעים שחקים.

בכנסת מטיילים הסיפורים במחירות. לפלוני ניתן מינוי של דיין לאחד מבני משפחתו. לאלמוני ניתן ממד של סיעתי-יחיד, השווה עתה כמיליון לירות והצי צמודות (בתשלומים חודשיים עד לגמר תקופת-הכהונה). לשלמוני הוענקו יתרונות מיסחריים מופלגים, לפלמוני הובטח להעביר הצעת-חוק, שיש לו עניין אישי בה.

הדברים נעשים כימעט בגלוי. במהלך הוויכוח, לקראת ההצבעה המכרעת, אפשר לראות ח"כ מסויים מקבוצת שכירי-הקול יושב עם שר או ח"כ מסויים מראשי הקואליציה, כשהם מתמקחים ליד שולחן במינון. כל חברי-הכנסת יודעים מה מתרחש שם והוא הדין לגבי כל העתונאים במקום.

א ילו טרם משהו להתקין מכשירי-האזנה ליד שולי חנות המינון, בוודאי היה שומע דברים מאלפים על התמקחות זו.

אך אין כל צורך בכך. שהרי את התוצאה רואים הכל — בעת ההצבעה.